

Ústav světových dějin

Posudek oponenta diplomové práce

Mgr. Jaroslav Kříž, *Historický vývoj kulturního fenoménu „James Bond“ na pozadí studené války*, Ústav světových dějin, FF UK v Praze, Praha 2013, 89 stran

Mgr. Jaroslav Kříž si pro svoji diplomovou práci zvolil atraktivní, avšak hodně náročné téma, tj. analyzovat sociokulturní, či, jak píše Kříž, kulturní fenomén „James Bond“ na pozadí studené války. Hned na začátku bych rád uvedl, že se mi téma velmi líbí a že je pokládám za vhodné ke zpracování v diplomovém semináři. Flemingův literární a později filmový hrdina je již dávno celosvětovým fenoménem, nejen sociokulturním, ale též politickým a ekonomickým (právě Flemingových opusů se na Britských ostrovech a v anglicky mluvícím světě prodalo ve druhé polovině 20. a na počátku 21. století nejvíc ze všech anglicky píšících autorů, o ziscích filmových společností nemluvě), je tedy opravdu co zkoumat a čemu se věnovat.

Pokud jde o strukturu práce, Křížova diplomka je rozdělena do čtyř kapitol: 1) Uchopení kulturního fenoménu; 2) Vznik Jamese Bonda – přesun z Flemingových románů na filmové plátno; 3) Bondovky na pozadí studené války a 4) James Bond a společnost ve studené válce. Proti tomuto členění nemám žádných námitek ani připomínek, protože vyplývá z logiky věci.

Jinou věcí je, z jakých pramenů a z jaké odborné literatury Jaroslav Kříž čerpal. V tomto případě mě velmi zarazí, že kromě poměrně rozsáhlé odborné literatury (což je samozřejmostí), beletrie, internetových zdrojů a filmových dokumentů (přirozeně) nenacházím v závěrečném „Seznamu literatury“, ani v poznámkovém aparátu vůbec žádný odkaz na recenze Flemingových knih, na literární (a společenské, módní a „pánské“) časopisy, na filmové magazíny (ať už populární či odborné), na dobový tisk (ani západní, ani československý, jehož znalost by autorovi umožnila podívat se na fenomén, o němž píše, jinou optikou, což by bylo, chce-li bondovský fenomén zkoumat v kontextu studené války, nanejvýš žádoucí), což je v případě takovéto práce prostě neodpuštělné, to je lapsus, který nedokážu pochopit. Autor tak v žádném případě nesplnil to, co avizoval, totiž že chtěl „za pomoci studia *veškerých dostupných materiálů* (kurzíva M. K.) analyzovat filmy s Jamesem Bondem na pozadí studené války“ (strana 71).

Text, který Kříž napsal, je ve většině ohledů logickým výsledkem absence všeho, co jsem napsal v předchozím odstavci. Práce je totiž, a to říkám s plným respektem k tomu, kolik odborné literatury diplomant prostudoval a kolik času práci věnoval, jednoduše řečeno nesmírně povrchní. Jeden příklad za všechny: vymezit si na podkapitolu s názvem „Populární kultura (popkultura), kniha a film“ necelých pětadesát řádků textu je nemožné; buď o tak složité věci vůbec nepišu, nebo o ní píšu seriózně – podkapitola je totiž plná takových klišé, banalit a nesmyslů (například odstavec na straně 14, začínající slovem „Film...“), že jenom jejich rozbor by vystačil v posudku na několik stran; totéž platí o stylistické úrovni práce („byly tyto díla docela snadno dostupná každému...“). S podkapitolou „Historický film –

Ústav světových dějin

film a historikové“ (osmnáct řádků má stačit na podkapitulu?) je to stejné.

Pokud jde o jádro práce, její úroveň je kolísavá, záleží na tom, o čem Kříž zrovna píše. Píše-li o Flemingovi či o charakteristice Bonda jako filmové postavy, je to slušná kompilace, píše-li o porovnání knih a filmů, schází v práci jakékoli dobové ohlasy, recenze, články, hodnocení, komentáře, polemiky (jak jsem již uvedl – z obou stran železné opony, má-li to tedy být, jak autor neustále opakuje v kontextu studené války)..., což činí práci – v těchto pasážích – naprosto nedostatečnou. Znovu si tak musím položit otázku, proč se na tyto věci autor nepodíval. Také jednotlivé filmy Kříž spíše popisuje, než aby je opravdu analyzoval, byť jsou tyto části práce podstatně lepší než ty, o nichž jsem již psal.

Na závěr bych rád řekl, že mi po přečtení práce bylo smutno. Jaroslava Kříže totiž znám jako inteligentního studenta se skutečným zájmem o obor, takže jsem v jeho případě očekával text zcela jiné kvality. Zda je to tím, že příliš spěchal, nebo ho od studia bondovského fenoménu odváděly jiné povinnosti, nevím, a vlastně to ani není podstatné. Podstatný je výsledek a ten prostě, je mi to nesmírně líto, kvalitní není. Vzhledem k již zmíněnému množství odborné literatury, kterou Kříž prostudoval, a k práci, kterou (jakkoli byla pro takto náročné téma nedostatečná) odvedl, nicméně práci doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení klasifikačním stupněm „dobře“.

Doporučené hodnocení: dobře

V Praze, 4. září 2013

Prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.
Ústav světových dějin FF UK v Praze